

ХОЗЯЙСТВЕННОЕ ПРАВО И ПРОЦЕСС

УДК 343.163

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОКУРОРОМ ФУНКЦІЇ ПРЕДСТАВНИЦТВА ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ В БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Олена КАЗАК,

радник юстиції, провідний науковий співробітник

відділу досліджень проблем діяльності прокуратури щодо представництва інтересів громадянина та держави в суді
Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України

SUMMARY

The article examines the activity management of the prosecutor regarding implementation of such function as the representation of the state's interests in the public sector under current conditions. Problematic issues of the prosecutor's representation in connection with new legislative changes were defined. Established that the Law of Ukraine "On Prosecution" enshrined exhaustive list of conditions under which the prosecutor has the right to protect the legitimate interests of the state in the public sphere in court. In the absence of legislative changes aimed at expanding the powers of the prosecutor, may not effectively protect the legitimate interests of the state in this sphere in court.

Key words: representative capacity, public sector, protection of the state's interests, prosecutor.

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено організацію роботи прокурора щодо реалізації такої функції, як представництво інтересів держави в бюджетній сфері в сучасних умовах. Визначено проблемні питання здійснення прокурорського представництва у зв'язку з новими законодавчими змінами. Установлено, що в Законі України «Про прокуратуру» закріплено вичерпний перелік умов, за наявності яких прокурор має право здійснювати захист законних інтересів держави в бюджетній сфері в суді. За відсутності законодавчих змін, спрямованих на розширення повноважень прокурора, неможливо ефективно захищати законні державні інтересів у цій сфері в судовому порядку.

Ключові слова: представницька функція, бюджетна сфера, захист інтересів держави, прокурор.

Постановка проблеми. Указом Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 схвалено стратегію сталого розвитку «Україна – 2020», метою якої є впровадження в Україні європейських стандартів життя й вихід України на провідні позиції у світі. Для її реалізації передбачено 62 реформи та програми розвитку держави. Реформа правоохоронних органів зарахована до першочергових [1].

Наразі пріоритетним напрямом діяльності прокурора під час здійснення представницької функції є захист державних інтересів у бюджетній сфері.

Державний бюджет є визначальним чинником макроекономічної усталеності країни, зростання її економіки, підтримку позитивного фінансового середовища для динамічного розвитку ринкових відносин, дієвим, стратегічним інструментом реалізації державної політики, посідає значне місце в акумулюванні та розподілі ресурсів відповідно до потреб суспільства. Бюджетна політика покликана здійснювати цільове спрямування коштів на програми, важливі для суспільства: витрати на оборону, соціальний захист, утримання державних органів, науку й освіту тощо.

З урахуванням економічної ситуації в країні протягом 2014–2015 рр. прокурорами особлива увага приділялася захисту державних інтересів. Усього за майновими вимогами прокурорів судами задоволено позовів на загальну суму майже 17 млрд грн, у т. ч. близько 600 млн грн стягнуто до бюджету.

Активно використовувались прокурорами представницькі повноваження для усунення порушень у сфері державних закупівель. Протягом указанного періоду заявлено позовів зазначеної категорії на суму 617 млн грн.

Органами прокуратури України постійно приділяється увага захисту цивільно-правовими засобами інтересів держави від виявів злочинної та корупційної діяльності. Так,

прокурорами висунуто до суду позовів про відшкодування шкоди й усунення інших суспільно-небезпечних наслідків, заподіяних злочинами, на суму понад 355 млн грн.

Також прокурорами забезпечено активну участь у розгляді понад 5 тис. справ, порушених за позовами інших осіб, під час розгляду яких удалося запобігти незаконному стягненню з держави на користь позивачів, а також стягнуто в інтересах держави з відповідачів понад 3 млрд грн.

За апеляційними скаргами прокурорів скасовано близько півтори тисячі незаконних судових рішення, що дало змогу запобігти втраті держави в сумі понад 60 млн грн [2].

Аналізуючи прокурорську практику, можемо стверджувати, що поширений характер мають випадки розкрадання, привласнення, використання не за призначенням бюджетних коштів і майна, що належить державі. Такі порушення вчиняються керівниками підприємств, установ, організацій унаслідок зловживання своїм посадовим становищем через неналежне виконання державними та контрольними органами своїх повноважень. Зокрема, розділом V Бюджетного кодексу України визначено повноваження державних органів, які зобов'язані здійснювати контроль за дотриманням бюджетного законодавства [3]. Проте жодна вертикальна структура органів виконавчої влади не в змозі забезпечити належне виконання своїх функціональних обов'язків під час здійснення контролю тільки вищими органами. Захист інтересів держави в бюджетній сфері в суді має бути одним із головних напрямів представницької діяльності прокурора.

Актуальність теми. Представництво прокурором інтересів держави в суді досліджувалось такими вченими, як М.М. Говоруха, В.В. Долежан, Т.О. Дунас, О.С. Іщук, П.М. Каркач, В.П. Корж, М.В. Косюта, В.В. Логоша, І.Є. Марочкін, Н.С. Наулік, О.П. Натрус, Л.А. Ореховський, Ю.Є. Полянський, О.О. Прасов, М.В. Руденко, М.М. Ру-

денко та інші. Проте прийняття Верховною Радою України нового Закону України «Про прокуратуру» відкриває нові напрями для наукових досліджень цих питань.

Метою статті є спроба визначити проблеми реалізації прокурором функції представництва інтересів держави в бюджетній сфері в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Чинним Законом України «Про прокуратуру» встановлено перелік умов, за наявності яких прокурор здійснює представництво законних інтересів держави, у т. ч. в бюджетній сфері:

– коли орган державної влади, орган місцевого самоврядування чи інший суб'єкт владних повноважень, до компетенції якого зараховані відповідні повноваження, не здійснює захисту законних інтересів держави;

– коли такий орган неналежним чином здійснює захист законних інтересів держави;

– коли відсутній орган, який мав би відповідні повноваження здійснювати захист інтересів держави в певній сфері [5].

Цим Законом доповнено Закон України «Про центральні органи виконавчої влади», ст. 28 якого надано право міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади та їхнім територіальним органам звертатися до суду, якщо це необхідно для здійснення їхніх повноважень у спосіб, що передбачений Конституцією та законами України [4].

Отже, прокурор вправі здійснювати захист у судовому порядку інтересів держави в бюджетній сфері тільки тоді, коли це належним чином не зроблено уповноваженим органом державної влади, місцевого самоврядування або такий орган відсутній. Під час підготовки прокурора до здійснення ним представницьких повноважень у бюджетній сфері необхідно таке:

1) установити факт нездійснення захисту або неналежного здійснення захисту інтересів держави органом державної влади, органом місцевого самоврядування чи іншим суб'єктом владних повноважень, до компетенції якого зараховано відповідні повноваження;

2) опрацювати законодавство, яке регулює спірні правовідносини, ознайомитись із судовою практикою щодо розгляду позовів окремих категорій, постановами та роз'ясненнями пленумів Верховного Суду України й вищих спеціалізованих судів та іншими нормативно-правовими документами;

3) визначити сторони за позовом;

4) визначити підсудність справи;

5) з'ясувати правову позицію у справі (предмет, підстави і зміст позову);

6) повідомити про наявність підстав для представництва законних інтересів держави суб'єкта владних повноважень, якщо такий є;

7) окреслити докази у справі;

8) скласти проект позовної заяви;

9) ужити передбачених законом заходів до забезпечення позову.

Варто зазначити, що, відповідно до вимог ч. 4 ст. 23 Закону України «Про прокуратуру», у позовній заяві прокурором мають бути належним чином обгрунтовані підстави для представництва ним інтересів держави в суді в кожному конкретному випадку [5]. Крім того, необхідно навести докази, що свідчать про відсутність захисту інтересів держави, або їх неналежний захист з боку уповноваженого на це органу, чи відсутність такого органу взагалі. До моменту звернення з позовом до суду прокурору необхідно обов'язково повідомити про це відповідного суб'єкта владних повноважень, якщо такий є. Факт повідомлення суб'єкта владних повноважень указується в позовній заяві, докази повідомлення долучаються до неї.

Невиконання прокурором указаних вимог закону призводить до залишення судом позовної заяви без руху, а в подальшому її повернення на підставі ст. 121 Цивільного процесуального кодексу (далі – ЦПК) України, ст. 63 Господарського процесуального кодексу (далі – ГПК) України, ст. 108 Кодексу адміністративного судочинства (далі – КАС) України [6; 7; 8].

Так, ухвалою судді Тростянецького районного суду Сумської області від 08 вересня 2015 р. залишено без руху позовну заяву прокурора Тростянецького району Сумської області в інтересах держави в особі регіонального відділення Фонду державного майна України по Сумській області до ОСОБИ І про стягнення заборгованості згідно з договором оренди державного майна. Підставами для залишення позову прокурора без руху стала відсутність обгрунтування підстав звернення до суду [9].

Прокурор Сихівського району міста Львова у вересні цього року звернувся до Господарського суду Львівської області з позовом в інтересах держави в особі Департаменту економічної політики Львівської міської ради до ТОВ «Омега-Львів» про стягнення 200 тис. грн. Відповідно до ухвали Господарського суду Львівської області від 07 вересня 2015 р., позовну заяву повернуто прокурору без розгляду, оскільки ні з тексту, ні з долучених матеріалів не вбачається порушення інтересів держави, які не здійснює або неналежним чином здійснює орган місцевого самоврядування [9].

Для ефективного захисту інтересів держави в бюджетній сфері в судовому порядку прокурор має бути добре обізнаний із тими нормативно-правовими актами, які регулюють бюджетні відносини в державі. У позовній заяві прокурор мусить зазначити конкретні положення нормативно-правового акту, що регулює ті чи інші правовідносини бюджетної сфери.

Пунктом 1 ч. 2 ст. 92 Конституції України передбачено, що Державний бюджет України й бюджетна система України; система оподаткування, податки і збори; засади створення й функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків; статус національної валюти, а також статус іноземних валют на території України; порядок утворення й погашення державного внутрішнього та зовнішнього боргу; порядок випуску й обігу державних цінних паперів, їхні види і типи встановлюються виключно законами України [10].

Конституція України, як і конституція будь-якої іншої країни, посідає визначальне місце серед інших законів, що регулюють бюджетні відносини, оскільки має особливі юридичні властивості та є основою нормативно-правового регулювання всіх публічних фінансових відносин, що пов'язані з бюджетною діяльністю держави, її органів і органів місцевого самоврядування.

Вплив Конституції на бюджетне законодавство відчувається на всіх стадіях законодавчого процесу та здійснення контролю за бюджетною діяльністю. Ст. ст. 95–98 Основного Закону присвячені встановленню засад бюджетної системи, яка будується на засадах справедливого й неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами. Виключно законом про Державний бюджет України визначаються видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків [10].

Ст. 1 Бюджетного кодексу (далі – БК) України визначено, що саме цим кодифікованим нормативно-правовим актом регулюються відносини, які виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання та контролю за дотриманням бюджетного законодавства, питання відповідальності за порушення бюджетного законодавства, а також визнача-

ються правові засади утворення та погашення державного й місцевого боргу.

Відповідно до ст. 4 БК України, бюджетне законодавство складається з такого:

- 1) Конституції України;
- 2) БК України;
- 3) закону про Державний бюджет України;
- 4) інших законів, що регулюють бюджетні відносини, передбачені ст. 1 цього Кодексу;
- 5) нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, прийнятих на підставі й на виконання цього Кодексу та інших законів України, передбачених п. п. 3 і 4 цієї частини статті;
- 6) нормативно-правових актів органів виконавчої влади, прийнятих на підставі й на виконання цього Кодексу, інших законів України та нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, передбачених п. п. 3, 4 і 5 цієї частини статті;
- 7) рішень про місцевий бюджет;
- 8) рішень органів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, прийнятих відповідно до цього Кодексу, нормативно-правових актів, передбачених п. п. 3, 4, 5, 6 і 7 цієї частини статті.

Бюджетна система України й Державний бюджет України встановлюються виключно цим Кодексом і законом про Державний бюджет України. Якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у цьому Кодексі, застосовуються відповідні норми цього Кодексу. Виключно законом про Державний бюджет України визначаються надходження та витрати Державного бюджету України [3].

Усі наведені нормативно-правові акти врегульовують бюджетні правовідносини в державі на будь-якій стадії бюджетного процесу, організують виконання бюджету, установлюють відповідальність за правопорушення в бюджетній сфері. Ними ж регламентовані повноваження органів – учасників бюджетного процесу, що зобов'язані контролювати дотримання бюджетного законодавства.

Крім того, керівники органів державної влади й місцевого самоврядування, галузевих відомств, підприємств і організацій, що використовують бюджетні кошти, мають неухильно виконувати покладені на них обов'язки та нести відповідальність за їх неналежне виконання.

Перелік зазначених законодавчих і нормативно-правових документів не вичерпний, тому для належного судового захисту інтересів держави в бюджетній сфері прокуророві, відповідальному за цю ділянку роботи, необхідно постійно моніторити доступні інформаційні ресурси на предмет прийняття органами державної влади в межах своєї компетенції нових нормативно-правових актів або внесення змін до чинних, що регулюють бюджетні відносини в державі.

Під час звернення до суду необхідно точно визначити норми матеріального та процесуального права, на підставі яких подається позов, і навести їх у позовній заяві.

Потрібно наголосити, що неправильне застосування норм матеріального та процесуального законодавства є підставою для відмови в задоволенні заявлених прокурором вимог.

Розробляючи проект позову, прокурор має перевірити, який закон регулює спірні правовідносини, чи не скасовано дію цього закону або його окремих положень, вивчити судову практику щодо розгляду такої категорії спорів, урахувавши також дані Єдиного державного реєстру судових рішень, обґрунтувати наявність підстав для представництва й нездійснення або неналежне здійснення органом

державної влади, органом місцевого самоврядування чи іншим суб'єктом владних повноважень наданих їм законом повноважень.

Якщо під час розгляду справи виявлено невідповідність нормативно-правового акта Конституції України, закону України, міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або іншому правовому актові, прокурору необхідно керуватися актом, який має вищу юридичну силу.

Готуючи позов на захист інтересів держави в бюджетній сфері, прокурор самостійно визначає, у чому полягає порушення інтересів держави, обґрунтовує необхідність їх захисту, а також зазначає орган, уповноважений державою здійснювати відповідні функції в спірних правовідносинах. У разі відсутності такого органу або повноважень у нього щодо звернення до суду прокурор зазначає про це в позові та набуває статусу позивача (ч. 2 ст. 45 ЦПК України, ч. 2 ст. 29 ГПК України, ч. 2 ст. 60 КАС України) [6; 7; 8].

В абз. 3 ч. 3 ст. 23 Закону України «Про прокуратуру» встановлено заборону на здійснення прокурором представництва в суді інтересів держави в особі державних компаній [5].

Зазначимо, що в чинному законодавстві України немає чіткого юридичного визначення терміна «державна компанія», проте закріплено терміни «державна холдингова компанія», «державна керуюча холдингова компанія», «державна (національна) акціонерна компанія» (Закони України: «Про холдингові компанії в Україні» від 15 березня 2006 р. № 3528-IV; «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. № 514-VI; «Про управління об'єктами державної власності» від 21 вересня 2006 р. № 185-V; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» від 04 березня 2015 р. № 83 тощо) [11; 12; 13; 14].

Зокрема, відповідно до ст. 1 Закону України «Про холдингові компанії в Україні», державна холдингова компанія – це холдингова компанія, утворена у формі акціонерного товариства, не менш як 100 відсотків акцій якого належить державі, а державна керуюча холдингова компанія – це державна холдингова компанія, корпоративним підприємством якої може бути інша державна холдингова компанія чи господарське товариство, холдинговий корпоративний пакет акцій (часток, паїв) якого належить державі. У Законі також окреслено особливості утворення й діяльності державних холдингових компаній (ст. 6) і державної керуючої холдингової компанії (ст. 7-1), однією з яких є те, що засновником і єдиним акціонером таких компаній є держава в особі уповноважених державних органів [11].

В Указі Президента України «Про невідкладні заходи щодо впорядкування діяльності державних (національних) акціонерних та холдингових компаній» від 07 листопада 2001 р. № 1049/2001 державні (національні) акціонерні й холдингові компанії об'єднано під загальним терміном «державні компанії». Також у цьому документі затверджено перелік таких компаній, до яких зараховано Державну акціонерну холдингову компанію «Артем», Державну акціонерну холдингову компанію «Топаз», Національну акціонерну холдингову компанію «Нафтогаз України» тощо [15].

Станом на листопад 2015 р. більшість компаній із цього переліку занесено до Реєстру корпоративних прав держави [16].

Аналіз ст. 87 Цивільного кодексу (далі – ЦК) України, ст. 13 Закону України «Про акціонерні товариства», ст. ст. 6, 7-1 Закону України «Про холдингові компанії в Україні» свідчить про те, що для створення юридичної особи її учасники (засновники) розробляють установчі документи, які викладаються письмово й підписуються всіма учасниками

(засновниками), якщо законом не встановлений інший порядок їх затвердження [11; 12; 17].

Установчим документом є затверджений учасниками статут або засновницький договір між учасниками, якщо інше не встановлено законом.

У ст. 88 ЦК України, ст. 13 Закону України «Про акціонерні товариства» містяться вимоги до змісту установчих документів, а саме: у статуті товариства вказуються найменування юридичної особи, органи управління товариством, їхня компетенція, порядок прийняття ними рішень, порядок вступу до товариства та виходу з нього тощо [12; 17].

Отже, для з'ясування можливості прокурором представляти інтереси держави в суді необхідно ретельно вивчити установчі документи. Наявність у назві такої юридичної особи або в установчих документах (статуті) термінів «державна (національна) акціонерна компанія», «державна холдингова компанія», «державна керуюча холдингова компанія», «державна компанія» свідчить про заборону здійснення прокурором представництва в суді інтересів держави в особі державної компанії.

Проте варто зазначити, що терміни «державна компанія» й «державне підприємство» не тотожні. Так поняття «підприємство» розглянуто у ст. 62 Господарського кодексу (далі – ГК) України, згідно з якою підприємство – це самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади, або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних і особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому цим Кодексом та іншими законами.

У ст. 63 ГК України визначено види й організаційні форми підприємств, до яких зараховано й державне підприємство, що діє на основі державної власності.

Згідно зі ст. ст. 73–77 ГК України, до кола державних підприємств належать державні унітарні підприємства, державні комерційні підприємства та казенні підприємства [18].

Отже, на нашу думку, прокурор може здійснювати захист державних інтересів у бюджетній сфері в особі органу державної влади та державного підприємства.

Відповідно до вимог Закону України «Про прокуратуру», ст. ст. 45, 46 ЦПК України, ст. ст. 2, 29 ГПК України і ст. ст. 17, 60 КАС України, підставою для представництва інтересів держави є наявність порушень або загроза порушень інтересів держави [5; 6; 7; 8].

Пунктом 3 Наказу Генерального прокурора України «Про організацію роботи органів прокуратури щодо представництва інтересів громадянина або держави в суді та їх захисту при виконанні судових рішень» від 28 травня 2015 р. № бгн прокурорів зобов'язано отримувати відомості щодо наявності підстав для застосування представницьких повноважень:

- інформацію, що надходить до прокуратури від органів державної влади, органів місцевого самоврядування й державного нагляду (контролю);
- матеріали кримінальних проваджень, справ про адміністративні, у тому числі корупційні, правопорушення;
- публікації в засобах масової інформації, у тому числі мережі Інтернет;
- документи, розміщені в Єдиному державному реєстрі судових рішень;
- звернення фізичних і юридичних осіб, депутатів усіх рівнів, громадських об'єднань та організацій;
- інші джерела [19].

З метою якісного й результативного аналізу стану законності в бюджетній сфері прокурор повинен вивчати

інформацію стосовно дотримання законів, що регулюють бюджетний процес, у тому числі питання формування, розподілу та використання коштів бюджету.

Прикладом такої інформації є:

1) офіційна статистика територіальних органів державної податкової, казначейської служби, фінансової інспекції, державної статистики, правоохоронних органів та інших органів виконавчої влади про роботу в регіоні з контролю за виконанням бюджетного законодавства на підпорядкованих і підконтрольних об'єктах;

2) переліки суб'єктів господарювання, діяльність яких фінансується за рахунок бюджету або які використовують бюджетні кошти;

3) дані про вжиті самими органами державної влади й місцевого самоврядування заходи для усунення бюджетних правопорушень.

Для представницької діяльності прокурор може також використовувати матеріали ревізій органів Державної фінансової інспекції України, що надсилаються до прокуратури для прийняття відповідних процесуальних рішень, якщо вбачається необхідність застосування цивільно-правових заходів. Обов'язок надсилання інформації з матеріалами передбачений пп. 5.3–5.4 Порядку взаємодії між органами державної контрольно-ревізійної служби та органами прокуратури, внутрішніх справ і Служби безпеки України, затвердженого спільним наказом від 19 жовтня 2006 р. № 346/1025/685/53 [20].

Одним із джерел отримання інформації стосовно підстав захисту прокурором інтересів держави шляхом представницької діяльності є матеріали кримінальних проваджень, справ про адміністративні, у тому числі корупційні, правопорушення. Пунктом 12 Наказу Генерального прокурора України «Про організацію роботи органів прокуратури щодо представництва інтересів громадянина або держави в суді та їх захисту при виконанні судових рішень» від 28 травня 2015 р. № бгн керівників самостійних структурних підрозділів Генеральної прокуратури України, прокуратур обласного рівня за наявності підстав для захисту прав громадян та інтересів держави шляхом підготовки й звернення до суду з позовом, заявою, вступу у справу, оскарження рішення зобов'язано невідкладно передавати до підрозділів представництва або інших підрозділів згідно з їхньою компетенцією відповідні матеріали з мотивованим висновком щодо необхідності застосування представницьких повноважень разом із документами, оформленими та засвідченими відповідно до вимог чинного законодавства, що подаються до суду як докази [19].

Також для з'ясування необхідності захисту державних інтересів у бюджетній сфері прокурор повинні проводити моніторинг судових рішень (ухвал, постанов). Це може бути пошуковий Інтернет-сайт «Єдиний державний реєстр судових рішень», офіційні сайти органів судової влади, офіційні друковані видання, зокрема Вісник Верховного Суду України, Рішення Верховного Суду України, Вісник Вищого адміністративного суду України, Судова практика Вищого адміністративного суду України, Вісник господарського судочинства тощо.

Підстави захисту прокурором інтересів держави в бюджетній сфері шляхом представництва в суді можуть вбачатись також із повідомлень засобів масової інформації (телебачення, радіо, друковані ЗМІ та Інтернет). Виявивши таке повідомлення, прокурор повинен ретельно й усебічно вивчити його обставини на предмет ужиття заходів представницького характеру. З цією метою варто направити запити до органів місцевої влади, контрольних органів стосовно надання інформації з приводу викладених фактів.

Аналізуючи отриману інформацію, необхідно об'єктивно оцінювати своєчасність і виснажливість ужитих уповноваженими органами цивільно-правових заходів на

захист державних інтересів у бюджетній сфері. У разі виявлення фактів бездіяльності органів державної влади та контролю прокурору необхідно вирішувати питання про вжиття відповідних заходів представницького характеру.

Наразі прокурору набагато складніше захищати державні інтереси в судовому порядку. Він обмежений в отриманні інформації про порушення або загрози порушення інтересів держави, доказів, якими необхідно обґрунтувати позовні вимоги й неналежний захист з боку уповноважених органів державної влади або місцевого самоврядування чи відсутність таких органів.

Крім того, з 01 вересня 2015 р. набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сплати судового збору» від 22 травня 2015 р. № 484-VIII, яким прокурора позбавлено пільг щодо сплати судового збору. Як правило, позови прокурора в бюджетній сфері мають матеріальний характер, нині під час їх подання необхідно сплачувати судовий збір, який у деяких випадках може сягати мільйонів гривень [21]. Прокуратура України фінансується з Державного бюджету України, і кошти для сплати судового збору під час здійснення представництва інтересів держави в судовому порядку не передбачені. Оскільки судовий збір зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України, то його сплату прокурором під час подання позову на захист державних інтересів можна розцінювати як «перекладання грошей з однієї кишені до іншої». У підсумку Державний бюджет України поповнено не буде.

Висновки. Ураховуючи все вищезазначене, можемо констатувати, що такий спосіб захисту державних інтересів, як представництво їх у судовому порядку, не буде ефективним без законодавчих змін, зокрема в частині розширення повноважень прокурора з цих питань і повернення пільг щодо сплати судового збору.

Список використаної літератури:

1. Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
2. Статистична інформація про роботу прокурора у 2014–2015 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
4. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>.
5. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.
6. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/page>.
7. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.

8. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

9. Єдиний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua>.

10. Конституція України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254>.

11. Про холдингові компанії в Україні : Закон України від 15.03.2006 р. № 3528-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3528-15>.

12. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.

13. Про управління об'єктами державної власності : Закон України від 21.09.2006 р. № 185-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/185-16>.

14. Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 р. № 83 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/83-2015-%D0%BF>.

15. Про невідкладні заходи щодо впорядкування діяльності державних (національних) акціонерних та холдингових компаній, державні (національні) акціонерні та холдингові компанії об'єднано під загальним терміном «державні компанії» : Указ Президента України від 07.11.2001 р. № 1049/2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1049/2001>.

16. Реєстр корпоративних прав держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.spfu.gov.ua/ukr/reg_hold.php.

17. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

18. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

19. Про організацію роботи органів прокуратури щодо представництва інтересів громадянина або держави в суді та їх захисту при виконанні судових рішень : Наказ Генерального прокурора України від 28.05.2015 р. № 6гн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&t=rec&id=94102.

20. Про затвердження Порядку взаємодії між органами державної контрольно-ревізійної служби та органами прокуратури, внутрішніх справ і Служби безпеки України : Наказ Головного контрольно-ревізійного управління України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Генеральної прокуратури України від 19.10.2006 р. № 346/1025/685/53 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1166-06>.

21. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сплати судового збору : Закон України від 22.05.2015 р. № 484-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/484-19>.